

Улучшение инфраструктуры и уровня жизни: Развитие цифровых технологий способствует улучшению инфраструктуры городов, повышению уровня комфорта жизни граждан, внедрению современных технологий и улучшению экологической ситуации.

Цифровые технологии в современной экономике Казахстана имеют огромный потенциал для современного развития страны и улучшения качества жизни граждан.

Литература

1. Искусственный интеллект: враг, партнер, конкурент? – 2023//https://kzaif.kz/society/iskusstvennyu_intellekt_vrag_partnyor_konkurent
2. Проекты по блокчейн. Электронное правительство Республики Казахстан//<https://egov.kz/cms/ru/robotization/projects-blockchain>
3. Цифровые технологии и искусственный интеллект. – 2023//<https://astanahub.com/ru/blog/kak-tekhnologii-mogut-sdelat-obrazovanie-dostupnym-dlia-kazhdogo>
4. Как интернет вещей трансформирует Казахстан? – 2023//https://m.forbes.kz/actual/technologies/kak_internet_veschey_transformiruet_kazahstan/

Бекеш А.Д., Есмуратова Д.Д., 3 курс (Қарағанды Бөкетов университеті)
Ғылыми жетекші – аға оқытушы Ескендир Н.Н.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЕҢБЕК НАРЫҒЫНЫҢ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

Тез өзгеретін экономикалық орта мен қарқынды әлемдік бәсекелестік жағдайында Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының жай-күйін талдау аса маңызды болып табылады. Бұл тақырыптың маңыздылығы бірнеше негізгі факторларға байланысты:

- Экономикалық даму: еңбек нарығының дамуы елдің экономикалық жағдайымен тікелей байланысты. Нарықтық жағдайды зерттеу экономиканың әртүрлі секторларындағы тенденцияларды анықтауға және өсуді ынталандыру үшін шаралар қабылдауға мүмкіндік береді.

- Әлеуметтік тұрақтылық: қоғамның тұрақтылығы еңбек нарығының жағдайына тікелей байланысты. Жұмыспен қамтуды, жұмыссыздық деңгейін, кірістер мен еңбек жағдайларын талдау әлеуметтік тәуекелдерді болжауға және оларды азайту үшін шаралар қабылдауға мүмкіндік береді.

- Білім және кадрлар: еңбек нарығын зерттеу білікті кадрлар мен мамандардың өзекті қажеттіліктерін анықтауға көмектеседі, бұл болашақ жұмысшылардың білім беру және оқыту стратегиясына әсер етеді.

- Әлемдік үрдістер: Қазақстан жаһандық экономиканың бір бөлігі болып табылады, сондықтан әлемдік еңбек нарығындағы ағымдағы үрдістерді түсіну елге өзгерістерге бейімделуге және өзінің бәсекелестік артықшылықтарын анықтауға көмектеседі.

Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының жай-күйін талдау жұмыспен қамтуды жақсарту, экономиканы дамыту және тұтастай алғанда қоғамның тұрақтылығын қамтамасыз ету жөніндегі тиімді стратегияларды әзірлеу үшін қажет.

Мақаланың мақсаты негізгі үрдістер мен проблемаларды анықтау мақсатында Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының ағымдағы жай-күйіне талдау жүргізу, сондай-ақ еңбек нарығындағы жағдайды жақсарту үшін ұсынымдар ұсыну болып табылады.

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығы мынадай ерекшеліктермен сипатталады: Соңғы жылдары Қазақстан жұмыссыздық деңгейін тұрақты түрде төмендетіп келеді. Ұлттық статистика қызметінің мәліметтері бойынша 2022 жылы жұмыссыздық 4,7% құрады, бұл аймақтағы ең төменгі көрсеткіштердің бірі.

Қазақстан тұрғындары жұмыс істейтін экономиканың негізгі секторларына мұнай-газ, тау-кен өндіру, құрылыс, ауыл шаруашылығы және өңдеу секторлары жатады. Соңғы уақытта ақпараттық технологиялар, туризм және қызметтердің рөлі артып келеді.

Республика экономикасының түрлі салаларында 9 115,1 мың адам жұмыспен қамтылды, оның ішінде 6 945,8 мың адам (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 76,2%) жалдамалы қызметкерлер, 2 169,3 мың адам (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 23,8%) өз бетінше жұмыспен қамтылды. 15 және одан жоғары жастағы халықты жұмыспен қамту деңгейі 65,6% құрады.

Өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда жалпы жұмыспен қамту 144 мың адамға, оның ішінде жалдамалы жұмыскерлер есебінен 104,1 мың адамға, өз бетінше жұмыспен қамтылғандар есебінен – 39,9 мың адамға өсті.

Жұмыспен қамтылған халықтың ең көп үлесі сауда (16,6%), білім беру (12,9%), өнеркәсіп (12,3%) және ауыл шаруашылығы (12,2%) салаларында байқалды.

15-34 жас аралығындағы жастар арасында 2) жұмыссыздық деңгейі 3,6% құрады. Жұмыс істемейтін және біліммен немесе кәсіптік даярлықпен айналыспайтын NET жастарының үлесі 7,5% (401,6 мың адам) құрады.

Ресми түрде 2022 жылдың соңында Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің жұмыспен қамту органдарында 293,5 мың жұмыссыз тіркелген. Тіркелген жұмыссыздардың үлесі жұмыс күшінің 3,1% құрады.

Қазақстан жұмысшы көші-қоны саласындағы халықаралық ынтымақтастықты белсенді дамытуда. Көрші елдерден, ең алдымен Орталық Азиядан келген еңбек мигранттарының саны өсуде.

Қазіргі заманғы еңбек нарықтары жоғары білікті мамандарға, соның ішінде IT мамандарына, инженерлерге, қаржыгерлерге, сондай-ақ денсаулық сақтау және білім беру мамандарына сұраныстың өсуімен сипатталады.

Жалпы, Қазақстандағы еңбек нарығы тұрақты дамып келеді, бірақ кадрлар біліктілігінің нарықтық қажеттіліктерге сәйкес келмеуі, табыстардағы және сапалы жұмыспен қамтуға қолжетімділіктегі теңсіздік, сондай-ақ ұзақ мерзімді демографиялық өзгерістер түріндегі сын-көтерілер бар.

Қазақстан Республикасында еңбек нарығын дамыту перспективалары экономиканы жаңғыртуды, салаларды цифрландыруды, инфрақұрылым мен білім беруді жақсартуды, сондай-ақ жаңа технологияларды енгізуді қоса алғанда, бірқатар факторлармен байланысты.

Дамудың негізгі бағыттарының бірі шетелдік инвестицияларды тарту және шағын және орта бизнес секторын дамыту үшін қолайлы инвестициялық ахуал құру болып табылады. Бұл жаңа жұмыс орындарын құруға және халықты жұмыспен қамту деңгейін арттыруға мүмкіндік береді.

Сондай-ақ, білім беруді дамыту және сұранысқа ие салалар бойынша мамандар даярлау маңызды сәт болып табылады, бұл еңбек нарығының қажеттіліктерін қанағаттандыруға және ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға мүмкіндік береді.

Еңбек нарығын дамытудың тағы бір негізгі факторы экономиканың салаларын цифрландыру болып табылады, бұл жұмысқа орналасу үшін жаңа мүмкіндіктер жасауға және еңбек өнімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Осылайша, Қазақстан Республикасында еңбек нарығын дамыту перспективалары экономиканы жаңғыртумен, білім беруді жақсартумен және кадрлар даярлаумен, сондай-ақ жаңа технологияларды енгізумен байланысты деп айтуға болады, бұл ел халқының жұмыспен қамтылу деңгейі мен әл-ауқатын арттыруға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығы әр түрлі ішкі және сыртқы факторлардың әсерінен үнемі дамып, өзгеріп отырады.

Соңғы жылдары еңбек нарығындағы бос орындар санының артуы байқалады, бұл ел экономикасының өсуі мен жұмыс күшіне сұраныстың артуын көрсетеді.

Алайда, жұмыс іздеушілердің біліктілігі мен жұмыс берушілердің талаптарының сәйкес келмеуі проблемасы бар, бұл халықтың белгілі бір топтары арасында жұмыссыздықтың жоғары деңгейіне әкеледі.

Еңбек нарығын дамытудың маңызды бағыты еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныстың сәйкестігін қамтамасыз ету үшін халықтың білім деңгейін және кәсіптік даярлығын арттыру болып табылады.

Сондай-ақ, жаңа жұмыс орындарын құруды және елдегі жұмыссыздық деңгейін төмендетуді ынталандыру үшін шағын және орта бизнесті қолдауға назар аудару қажет.

Жалпы, Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының жай-күйін талдау экономиканың тұрақты дамуына жәрдемдесу және еңбек нарығында тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін еңбек жағдайларын жақсарту, білім беру мүмкіндіктерін кеңейту және кәсіпкерлік белсенділікті қолдау бойынша жүйелі жұмыс жүргізу қажет екенін көрсетеді.

Әдебиеттер

1. Изгүттиева К.Е., Мухамеджанова А.А., Муканова М.А. Анализ состояния рынка труда в Республике Казахстан. Вестник университета «Туран». 2022; (2): 237-245. <https://doi.org/10.46914/1562-2959-2022-1-2-237-245>

Воронина А.А., 2 курс (Карагандинский индустриальный университет)
Научный руководитель – к.э.н., доцент, зав. кафедрой «Экономика и бизнес»
Силаева О.В.

KASPI BANK КАК ЛОКОМОТИВ ЦИФРОВЫХ ПРОЦЕССОВ В БАНКОВСКОЙ ИНДУСТРИИ КАЗАХСТАНА

Основой и движущей силой технологических преобразований финансовой индустрии выступают банки второго уровня [1]. Спектр банковских инноваций на сегодняшний день достаточно широк. Рынок финансовых услуг становится более концентрированным, а специализация банков - более ярко выраженной, в частности, в аспекте применяемых ими инноваций [2,3]. Банки всех стран мира предпочитают инновационное развитие как средство для достижения конкурентных преимуществ и укрепления своих позиций на рынке услуг. Казахстанские банки – не исключение. 2021 год в Kaspi Bank проходил под эгидой цифровизации и расширения пределов банковского сектора. В нынешнее время банк является платформой для продаж, предоставляет государственные услуги, сотовую связь и прочее [4].

На данный момент Kaspi Bank занимает лидирующие позиции среди банков Казахстана, из года в год демонстрируя высокие показатели бизнеса, внедряя новые проекты финансирования и кредитования, кроме того, развивая дополнительные услуги и приложения. Организация уделяет внимание качеству обслуживания и устойчивому развитию. Команда банка не завоевывает соседние рынки, а сконцентрирована на сотрудничестве с казахстанцами и отечественными компаниями. Банк создал одну из крупнейших филиальных сетей. Одной из целей компании является улучшение качества жизни казахстанцев. И руководствуясь ею, банк запускает новые продукты или услуги. Его стратегия развития и внимание к комфорту клиентов с каждым годом привлекают все больше и больше потребителей. Банк каждый год возглавляет различные рейтинги и входит в каталоги крупнейших финансовых журналов Казахстана и мира. Банк не только предоставляет услуги физическим лицам, но и сотрудничает с предпринимателями со всей страны. Достижения Kaspi Bank были признаны экспертами по всему миру. В частности, в рейтинге банков Казахстана в журнале Forbes банк занял лидирующую позицию. По данным этого издания Kaspi bank являлся наиболее продуктивным в применении своих активов и собственных финансов. Kaspi.kz — это исключительная компания, созданная в Казахстане. Миссия банка заключается во внедрении и оказании инновационных услуг для улучшения жизни их клиентов [5].